

Ларуса ШЕМЕТ,

orcid.org/0000-0002-8568-336X

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) laskash@ukr.net*

ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА АКОРДЕОНІВ У США

Актуальність дослідження визначається вагомими досягненнями американців у сфері виробництва акордеонів для професійних музикантів, освітньої системи, традиційно-побутового музикування, створення значної кількості власних фірм-виробників, продукція яких користується попитом як на внутрішньому ринку, так і в багатьох країнах світу, відсутністю узагальнюючих праць із цієї проблематики в галузі вітчизняного музикознавства.

Метою статті є висвітлення історії становлення американського акордеонного виробництва та визначення провідних тенденцій його розвитку. Розглядаються конструктивні різновиди акордеонів, які посіли чільне місце у виконавській практиці американців та стали базовими орієнтирами у формуванні національних традицій акордеонного виробництва в США. Наводиться перелік майстрів із виготовлення кейджун-акордеона, що вважається одним із фаворитів у сфері традиційно-побутового музикування. Визначається роль західноєвропейських виробників у забезпеченні американців клавішними та кнопковими інструментами, а також відкритті італійськими майстрами перших акордеонних фабрик у Новому Світі – Guerrini, Giuliotti, Excelsior. Описуються історичні етапи становлення та розвитку виробництва акордеонів на одній із найстаріших американських фабрик, яку заснував Карло Петоса, характеризуються основні лінії виробництва, висвітлюється специфіка підходів до створення різних моделей інструментів відповідно до їхніх темброво-динамічних якостей, дизайну, надається перелік музикантів, що використовували інструменти Petosa у своїй професійній виконавській діяльності. Розглядаються пріоритетні модельні лінії виробництва акордеонів на американській фабриці Titano, зокрема інструментів з готово-виборною клавіатурою, а також напрями творчої співпраці з провідними виконавцями і педагогами, серед яких вагомістю внеску в удосконалення конструкції інструменту виділяється Білл Палмер. Приділяється увага векторам еволюції виробництва акордеонів на підприємстві Bell. Окреслюється коло поціновувачів продукції однієї з найбільш популярних марок інструментів американського походження PANcordion. Розглядаються основні лінії виробництва акордеонів на фірмі Baldoni, філіал якої розташований у штаті Вісконсін. Визначаються загальні тенденції еволюції акордеонного виробництва у США.

Ключові слова: акордеон, кустарне виробництво, фабричне виробництво, акустичні інструменти, електронні інструменти, конструктивні моделі.

Larysa SHEMET,

orcid.org/0000-0002-8568-336X

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Folk Instruments
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) laskash@ukr.net*

LEADING TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF ACCORDION PRODUCTION IN THE USA

The relevance of the study is determined by the significant achievements of Americans in the field of accordion production for professional musicians, education, traditional music, the creation of a significant number of the in-house manufacturing companies, whose products are in demand in the domestic market and in many countries, as well as by lack of generalized works on this issue in the field of musicology in Ukraine.

The objective of the article is to shed light on the history of the formation of American accordion production and identify the leading trends in its development. The article describes the design varieties of accordions that took a prominent place in the performing practice of Americans and became the basic guidelines in the formation of national traditions of accordion production in the United States. We give the list of masters in the manufacture of cajun accordion, which is considered one of the favorites in the field of traditional music. We define the role of Western European manufacturers in providing Americans with keyboard and button instruments, as well as the opening of the first accordion factories in the New World by Italian masters – Guerrini, Giuliotti, Excelsior. We describe the historical stages of formation and development of accordion production at one of the oldest American factories, founded by Carlo Petosa. We describe

the main production lines, highlight the specifics of approaches to creating different models of instruments according to their timbre and dynamic qualities, as well as design. We provide a list of musicians who used Petosa instruments in their professional performance activities. The article discusses the priority model lines for the production of accordions at the American factory Titano, in particular the instruments with a ready-made keyboard, as well as the areas of creative cooperation with leading performers and teachers, among which Bill Palmer stands out for his contribution to improving the design of the instrument. Attention is paid to the vectors of the evolution of accordion production at the Bell enterprise. We outline the circle of connoisseurs of PANcordion products, one of the most popular brands of the instruments of the American origin, and discuss the main accordion production lines at the Baldoni company, the Wisconsin branch. The article defines general tendencies of evolution of accordion production in the USA.

Key words: *accordion, handicraft production, factory production, acoustic instruments, electronic instruments, design models.*

Постановка проблеми. Міцним підґрунтям популярності акордеону в музичній культурі США, зокрема в побутовій, комерційній, професійній сферах, поряд із розвитком концертного виконавства, становленням національної системи спеціальної освіти акордеоністів, створенням оригінального репертуару вважається також формування традицій власного виробництва інструментів, генезис та еволюція якого в історичному контексті є окремою і недостатньо розробленою в науковому плані проблемою. **Актуальність** пропонованої розвідки зумовлена необхідністю висвітлення мультикультурної специфіки розвитку акордеонного виробництва в Америці, історії створення провідних фірм-виробників, напрямів конструктивної еволюції інструментарію, особистісного внеску відомих майстрів, виконавців, педагогів у цей процес. Ключові питання розглядаються на основі аналізу творчих досягнень відомих американських виробників акордеонів протягом останнього сторіччя.

Аналіз досліджень. Питання розвитку виробництва акордеонів у США постійно знаходяться в проблемному полі музично-теоретичної думки. Творчі досягнення видатних американських майстрів висвітлюються переважно в контексті дослідження історії окремих акордеонних фірм – Petosa, Titano, PANcordion (R. Cipalla, The Petosa Story, E. Deffner). Деякі науковці, зокрема А. Мірек, Т. Пасічинська, у своїх працях розглядають окремі аспекти загальної проблематики, наводячи цікаві історичні факти.

Незважаючи на значний науковий інтерес до проблеми генезису та еволюції виробництва акордеонів у США, поза увагою сучасних мистецтвознавців залишається чимало суттєвих питань, що потребують подальшого дослідження. Передусім це стосується національних особливостей становлення кустарного та фабричного виробництва акордеонів для забезпечення потреб виконавців у сферах аматорського і професійного мистецтва, популярної музики, системи освіти.

Мета статті – висвітлення історії становлення американського акордеонного виробництва та визначення провідних тенденцій його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, перші зразки ручних гармонік, діатонічні та хроматичні різновиди яких мали загальну назву – акордеон, з'явилися на території Сполучених Штатів Америки в другій половині XIX ст. унаслідок етапів пізньої колонізації американської території та подальшої масової еміграції, а також експорту інструментів із країн Західної Європи, переважно Німеччини, Італії та Франції. Німецькі переселенці виконували під діатонічний акордеон різні жанри танцювальної музики: польки, вальси тощо. А в регіоні техасько-мексиканського прикордоння акордеон в ансамблі з місцевою дванадцятиструнною гітарою став традиційним інструментом музики техано, зокрема стилю конхунто.

Значної популярності у мешканців південних та південно-західних областей штату Луїзіана набув кейджан-акордеон – однорядний діатонічний акордеон із десятьма кнопками на правій клавіатурі й двома на лівій, найбільш поширеними настройками «in C», рідше «in D» та «in B», а також досить широким регістровим діапазоном загального звучання завдяки наявності декількох язичків для кожної кнопки. Кейджан-акордеон використовувався для супроводу ірландських та італійських польок, а також у відтворенні американських музичних стилів кейджан і зайдеко.

У першій половині XX ст. виробництво кейджан-акордеонів здійснювалося переважно кустарним засобом. Чимало виконавців, зокрема Сідні Браун та ін., безпосередньо займалися цією справою. Спираючись на конструктивні особливості німецьких однорядних акордеонів, вони вносили певні зміни у виготовлення інструментів відповідно до стильових нюансів виконуваної на них музики.

Після закінчення Другої світової війни кількість майстрів, що виготовляли кейджан-гармоніки в Луїзіані та Техасі, значно зросла. Створенням музичних інструментів займалися Марк

Савой, Дж. Мартін, Ренді Фелкон, Джуді Мореа, Браян Лефлер, Ед Пуллард, Андре Мічот, Кен Гіл-лорі, Ларрі Міллер (Fertel, 2019). З європейських виробників провідні позиції посіла німецька фірма Hohner.

Інструменти з правою клавіатурою фортепіанного типу і повним набором хроматичного басо-акордового супроводу конструкції видатного італійського майстра М. Даллапе (1889 р.), а також із кнопковим мануалом стали невід'ємним атрибутом класичного та естрадно-джазового напрямів у мистецтві американських акордеоністів. Розвиток масового виробництва ручних гармонік у Західній Європі (Італія, Франція, Німеччина) у першій половині ХХ ст. сприяв забезпеченню потреб у цих інструментах не лише європейських країн, а й США. Велику кількість акордеонів було імпортовано до Сполучених Штатів Америки із Франції (Bonifassi, Cavagnolo (1923), Maugein (1919)), Італії (Crucianelli, Dallape (1895), Stradella (1876), Excelsior (1924), Guerrini, Sonola (для Америки, 1920), Paolo Soprani (з 1863 р.), Scandalli (1900)), Німеччини (Weltmeister (1852), Hohner (1857), Meinel & Herold (1893)).

Хоча панорама марок інструментів була дуже різноманітною, основним імпортером своїх моделей, які користувалися найбільшою популярністю в американців, стала Німеччина. Як зазначає Т. Пасічинська, «на початку ХХ ст. фірма-дистриб'ютор Buegeleisen & Jacobson почала імпортувати з Німеччини найкращі на той час гармоніки MONARCH, а пізніше STERLING, зібрані в Клінгенталі. Це були однорядні діатонічні гармоніки in C та in D з десятьма кнопками на правій клавіатурі й декількома язичками до кожної кнопки. Їхні характерні ознаки – портативність, краща оздобленість корпусу і конструктивна досконалість» (Пасічинська, 2017: 321). Не дивно, що на Всесвітній виставці в Чикаго 1903 р. акордеон фірми Hohner отримав золоту медаль.

Зі зростанням попиту на інструменти починають з'являтися місцеві майстерні з ремонту та виготовлення акордеонів. На початку ХХ ст. в країні запроваджується епізодичне кустарне виробництво акордеонів музичними майстрами, що займалися ремонтом гармонік. Поступово налагоджується й масове виробництво піано-акордеонів. Вирішуються питання вдосконалення правої клавіатури, яка на перших інструментах була грубою та незручною для гри. Власні фабрики з виробництва акордеонів організуються в Новому Світі переважно італійськими майстрами з Кастельфідардо, зокрема у 1907 р. Коломбо Піатанезі разом із Паскуале Петромілі – у Сан-Франциско,

родиною Іоріо – у Нью-Йорку, у 1914 р. Луїджі Джульєтті відкриває першу аналогічну фабрику в Чикаго. Із 1903 по 1968 р. у Сан-Франциско функціонувала фабрика Guerrini, продукція якої на міжнародній виставці в 1915 р. була відзначена нагородою. Під торговою маркою Sonola випускала хроматичні кнопкові та клавішні акордеони, створена Арріго Гуерріні фабрика в Кастельфідардо.

Компанія з виробництва акордеонів Giulietti була заснована в Нью-Йорку в 1923 р. Луїджі Джульєтті, який опанував секрети майстерності з виготовлення акордеонів у італійського акордеонного майстра, що працював на фабриці П. Сопрані. Після смерті батька в 1950 р. фірму очолив його син Хуліо Джульєтті. Реалізація продукції здійснювалася через італійські компанії Seranelli та Zero Sette. Корпорація Giulietti існувала у Вест-філді, штат Массачусетс, до 1984 р. Із 1996 р. американську марку акордеонів Giulietti продовжила випускати італійська фірма Zero Sette у Скандинавії та Бразилії. Акордеонна фірма Petosa стала одним із дилерів цієї відомої у США, Канаді та Мексиці марки.

У 1924 р. у Нью-Йорку також було офіційно зареєстровано компанію Excelsior. Високу якість акордеонів Excelsior швидко оцінили американські музиканти. Популярність цих інструментів значно зросла після Другої світової війни, коли вони стали необхідним складником будь-якого оркестру. Акордеони Excelsior вибирали багато видатних музикантів, серед яких – Чарльз Маньянте, Арт Ван Дамм, П'єтро Дейро-молодший. У 1948 р. компанія відкрила новий завод у Кастельфідардо для збільшення обсягів виробництва та продажу. Відтоді чарівне звучання, якість і гарний дизайн інструментів Excelsior стали відомими усьому світові.

Сьогодні компанія Excelsior підтримує престиж завдяки своїм традиціям якості. Акордеони Excelsior досі створюються з відбірних матеріалів згідно з найкращими технологіями виготовлення інструментів. Вони користуються успіхом у різних країнах світу.

Одним із найстаріших та найбільших виробників акордеонів є фірма Petosa, яку заснував 1922 р. у м. Сієтл, штат Вашингтон, іммігрант з Італії Карло Петоса. Ще в дитинстві захопившись цим інструментом, майбутній майстер поставив собі за мету створити власноруч акордеон. Робота помічником на фабриці Гуерріні в Сан-Франциско сприяла вивченню всіх деталей виробничого процесу, набуттю необхідних знань і навичок (Cipalla, 2019). Перший акордеон ручної збірки вирізнявся

високою якістю і вважався одним із найкращих серед існуючих на той час зразків. Уважне й відповідальне ставлення до виготовлення кожної деталі забезпечило належні темброві та динамічні параметри звучання. Рідкісні екземпляри виготовлених Карло Петосою акордеонів й досі зберігаються у штаб-квартирі Petosa Accordions у Сієтлі серед десятків інших раритетних інструментів, датованих кінцем XIX – початком XX ст.

Із кожним роком підприємство поступово розвивалося і розширювалося. Бізнес став родинною справою, до якої долучилися син, онук, правнук майстра. Вони продовжили та примножили сімейні традиції акордеонного виробництва.

Син Карло Петоси – Джо, отримавши гарну освіту у відомих музикантів Джо Паренте та Ентоні Фачутто, мав реальні перспективи у сфері концертного виконавства на акордеоні, але надав перевагу розвитку батьківської справи, зокрема засвоєнню секретів майстерності збирання акордеонів.

Стрімке зростання популярності клавішних інструментів у 1920–1930 рр. стимулювало масовий попит на них і незабаром обсяг їх продажу навіть став перебільшувати продаж фортепіано. Цікавими є дані щодо реалізації гармонік у США в середині 1930-х років: 1935 р. – 20 тис гармонік на суму 4 мільйони доларів; 1935 р. – 40 тис – 6 мільйонів доларів; 1936 р. – 60 тис – 9 мільйонів доларів; 1937 р. – 100 тис – 18 мільйонів доларів (Мирек, 1967: 152).

Під час Другої світової війни багато німецьких заводів було знищено. Це призвело до необхідності розширення місцевого виробництва акордеонів і творчих зв'язків із закордонними виробниками, створення нових фабрик на території США. У 1945 р. Карло та Джо Петоса уклали договір про співпрацю з італійською фабрикою Zero Sette в Кастельфідардо, згідно з яким фабрика-партнер виготовляла всі моделі акордеонів Petosa для початківців. Інструменти, що надходили з Італії, проходили суворий контроль якості, ретельно перевірялися. Водночас у Сієтлі продовжували вдосконалювати професійні моделі, завдяки чому народжувалися інструменти високої якості для досвідчених виконавців. Двома роками пізніше в м. Полтон, штат Пенсильванія, з'являється фірма Bell, яка розпочинає випуск інструментів різних типів лише з фортепіанною клавіатурою.

Налагодження масового виробництва акордеонів у другій половині XX ст. сприяло вдосконаленню якості виготовлення інструментів. Більшість із них вирізнялася чистим строем та м'яким звучанням. Основна продукція поступала з фабрик, розташованих у Нью-Йорк Сіті, Сан-

Франциско, Детройті, Чикаго. Окрім того, в Америку експортувалося понад 125 тис інструментів на рік тільки з Італії, не рахуючи інших країн (Мирек, 1967: 154).

За багатьма критеріями компанія Petosa продовжувала утримувати лідерські позиції з виготовлення інструментів завдяки збереженню й удосконаленню процесу виробництва, впровадженню інноваційних технологій та оновленого підходу до застосування накопиченого досвіду, високій якості акордеонів, жорстким вимогам і постійному перебуванню на крок попереду конкурентів, а також незгасному духу новаторства та нестримному прагненню до досконалості. Солідний вік деревини для корпусу, виготовлення витриманої шпонової коробки з червоної деревини, яка згодом вручну покривається полірованою целюлозою та починається понад чотири тисячі деталей, виготовлення вручну кожної деталі, ретельне склеювання усіх деталей та довготривале витримання на фазі висихання, виготовлення клавішів не зі звичайного пластику, а з горіхової деревини вищого гатунку, яка висвітлена, виточена та відполірована до блиску, засвідчують про високу якість акордеонів цієї фірми (The Petosa Story, 2017). Кращі професійні моделі Petosa збираються і настроюються особисто представниками династії, зокрема сином, онуком та правнуком Карло Петосі, а також видатним італійським майстром Джуліано Бугарі, котрий уже багато років допомагає цій родині. Концертні інструменти з виборною системою, так званими «вільними басами» – Free Bass System, коштують досить дорого – від семи до тридцяти шести тисяч доларів.

Одним із шедеврів Petosa та загальноновизнаним еталоном у світі акордеонів вважаються моделі серії AM, які виготовляються із застосуванням найкращих порід деревини. Для корпусів та голосових планок у збірці вибираються кращі сорти червоного та горіхового дерева. Внутрішня поверхня корпусу покривається особливим лаком, а кришка басового механізму – спеціальним шаром деревини. Деталі басового механізму хромуються. Клапани дискантової клавіатури виготовляються з використанням особливого фетру, як у роялях Steinway (The Petosa Story, 2017). І цим не вичерпується перелік гідних відмінних рис, завдяки яким акордеони серії Petosa AM є взірцем для інших виробників. Приміром, Petosa AM-1100 може похвалитися клавіатурою зі стопроцентної американської горіхової деревини, високоякісними голосовими планками ручної роботи, спеціальними деталями голосових планок із натуральної шкіри.

Послугами фірми Petosa користувалося чимало всесвітньо відомих акордеоністів, наприклад Ентоні Галла-Ріні, Кармен Карроцца, Дік Контіно, Френк Марокко, Тоні Ловелло, Дон Ліповак, Йорген Сандеквіст, Ян Гопін, С'юзі Чандлер, Дон Лузіані, Ірина Крутікова, Стас Венглевський, Кліфтон Шеньє, Піт Контіно, Нік Балларіні та ін.

При фабриці створено музей акордеонів. Його фонд налічує 140 експонатів, а в постійній експозиції знаходиться близько 100 інструментів. У музеї представлено доволі цікаві екземпляри, більшість з яких виготовлено ще у XIX ст. Справжньою гордістю музею є перший інструмент, виготовлений Паоло Сопрані в 1907 р., – акордеон з фортепіанним мануалом.

Важливим етапом еволюції американського акордеонного виробництва стало заснування в м. Мінеола, штат Нью-Йорк, фірми Titano (1957 р.). Традиції виготовлення інструментів цієї марки прийшли до американців із батьківщини акордеонів – м. Кастельфідардо (Італія). Titano спеціалізується на виготовленні інструментів для студентів та професіоналів. Фірма одна з перших почала випускати інструменти з готово-виборною системою. Зараз у розмаїтті моделей є інструменти з декількома варіантами виборної клавіатури, серед яких типові для Сполучених Штатів варіанти Free Bass System («система вільного басу») B-griff та C-griff, які різняться між собою дзеркальним, у вертикальному напрямку, розташуванням звукоряду на лівому мануалі. При цьому в обох випадках низький регістр діапазону знаходиться у верхній частині інструменту, високий – відповідно, у нижній. Також виготовляються інструменти з типовою для Росії та деяких інших європейських країн баянною виборною системою.

Для вдосконалення своїх інструментів компанія співпрацювала з такими метрами акордеона, як Білл Палмер і Білл Х'юз, Роберт Давіна, Вільям Шиммель, Полін Оліверос, Дональд Балестрієрі, Кармело Піно, Вільям Попп, Джоан Кохран Соммерс, Харлі Джонс, Фан Юань, Карл Елмер, Ллойд Лаво та ін. Приміром, відомий професійний акордеоніст та педагог Віллард А. Палмер, прагнучи вдосконалити інструмент, зробив значний внесок у розвиток системи басів Stradella (готова система), вільної системи басів, створення Palmer imperator Converter та оригінальних зразків студентських інструментів, що відповідали освітнім потребам (F. Deffner, 1997).

У 1960 р. у м. Александрія, штат Вірджинія, створено фірму PANcordion – одну з найбільш популярних марок інструментів американського походження. На акордеонах PANcordion грали

Майрон Флорен, король американської польки Френк Янкович, Дон Ліповак, Джо Міскулін, Білл Коста, Топс Кардоні, Маддалена Бельфіоре, Дік Метко та багато інших (E. Deffner).

Компанії Petosa, Bell, Titano, PANcordion і сьогодні залишаються найбільш відомими серед існуючих марок у США. У сучасному модельному ряді фірми Bell є інструменти як суто акустичні, так і цифрові. Майже всі вони оснащені системами звукопідсилення. Значною популярністю у провідних світових музикантів продовжує користуватися продукція фірми Titano. Виготовлені на цьому підприємстві акордеони завжди можна зустріти в концертних залах, аудиторіях спеціалізованих навчальних закладів різного рівня, а також у складі найвідоміших світових оркестрів. Постійно зростаючий перелік солістів, груп, оркестрів, які грають на інструментах Titano, демонструє, наскільки виробник орієнтований на акордеоністів.

Багато всесвітньо відомих фірм і сьогодні продовжують поставляти акордеони в США. Окрім указаних вище німецьких та італійських виробників, повним асортиментом акордеонів і баянів зі стандартними басами, готово-виборною клавіатурою (конвертер) забезпечує американського споживача компанія Bugari Armando з Кастельфідардо.

Деякі іноземні підприємства мають на території США свої фабрики. Яскравий приклад такої співпраці демонструють італійська фірма Baldoni, філіал якої знаходиться у штаті Вісконсін поблизу міста Мілуокі і випускає інструменти для професіоналів, початківців, із баянною, фортепіанною клавіатурою, цифровими системами звукоутворення й звукопідсилення (Kaczowski, 2011), та японська компанія Roland Corporation, що спеціалізується на виготовленні електронних музичних інструментів, зокрема баянів та акордеонів MIDI, попит на які з кожним роком зростає у середовищі професійних американських музикантів.

Висновки. Стрімке входження акордеонів у музичний простір американської культури, зокрема у сферу побутового музикування, професійного концертного виконавства та композиторської творчості, систему освіти, зумовило необхідність у наявності відповідного інструментарію. Проблема забезпечення американського населення ручними гармоніками вирішувалася шляхом завезення емігрантами музичних інструментів із різних країн, експорту продукції відомих німецьких, італійських, французьких фірм та розвитку власного кустарного і фабричного виробництва акордеонів, базове підґрунтя якого стано-

вили творчі ідеї місцевих виробників, які вносили конструктивні зміни відповідно до жанрово-стильової специфіки американської народної музики та традицій європейських майстрів акордеонної справи.

Аналіз історії становлення та розвитку провідних американських акордеонних корпорацій, серед яких – усесвітньо відомі фірми Petosa, Bell, Titano, PANcordion, дав змогу виявити специфіку кожної з них стосовно ліній виробництва, розмаїття моделей, якості застосовуваних матеріалів, темброво-динамічних характеристик звучання, дизайну інструментів, а також визначити загальні тенденції еволюції акордеонного виробництва у США: прагнення до збереження традицій та вдосконалення процесу виробництва, створення оригінальної продукції завдяки забезпеченню якості й

своєрідності секретів виробничої справи, осмислення накопиченого досвіду та впровадження інноваційних технологій, поступове розширення виробництва, залучення до конструктивного вдосконалення та розроблення нових моделей професійних виконавців, педагогів, творча співпраця з іноземними виробниками в питаннях дилерства, обміну сучасними технологіями та інвестиціями.

Здійснене дослідження не вичерпує усіх аспектів досліджуваної проблеми, подальшого наукового вивчення потребують питання модернізації акордеону в галузі академічного музичного мистецтва, а також розроблення багатопланової стратегії компаній, яка характеризує особливі відносини виробника акордеонів із покупцями: відомими виконавцями, учнями та студентами освітніх закладів різного рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мирек А. М. Из истории аккордеона и баяна. Москва : Музыка, 1967. 195 с.
2. Пасічинська Т. В. Стилі кейджан та зайдеко в контексті американської музичної культури XVIII–XX ст. (історичний аспект). *Культура України. Серія «Мистецтвознавство»*. 2017. Вип. 56. С. 319–325.
3. Cipalla R. Petosa Accordion Company. URL: <http://www.historylink.org> (дата звернення: 25.02.2021).
4. Deffner E. About Us. URL: (дата звернення: 26.02.2021).
5. Deffner F. In Memory of Dr. Willard “Bill” Palmer. *The Free-Reed Journal*. 1996. URL: <http://www.ksanti.net/free-reed/essays/palmerbio.html> (дата звернення: 22.02.2021).
6. Fertel R. Cajun & Creol Instruments: Accordion. URL: <http://www.lafayettetravel.com> (дата звернення: 25.02.2021)
7. Kaczowski M. Baldony Accordions. URL: (дата звернення: 26.02.2021).
8. The Petosa Story. URL: <http://www.petosa.com/about/> (дата звернення: 16.01.2021).

REFERENCES

1. Mirek A. M. Iz istorii akkordeona i bayana [On the History of Accordion and Bayan]. Moscow : Music, 1967, 195 p. [In Russian].
2. Pasichynska T. V. Styli keidzhan ta zaideko v konteksti amerykanskoji muzychnoyi kultury XVIII-XX st. (istorychnyi aspekt) [Cajun and zydeco styles in the context of the American musical culture o of the 18th–20th centuries (historical aspect)]. *Culture of Ukraine*, 2017, Vip. 56, pp. 319–325. [In Ukrainian].
3. Cipalla R. Petosa Accordion Company. Retrieved from: <http://www.historylink.org> [In English].
4. Deffner E. About Us. Retrieved from: [In English].
5. Deffner F. In Memory of Dr. Willard “Bill” Palmer. *The Free-Reed Journal*. 1996. Retrieved from: <http://www.ksanti.net/free-reed/essays/palmerbio.html> [In English].
6. Fertel R. Cajun & Creol Instruments: Accordion. Retrieved from: <http://www.lafayettetravel.com> [In English].
7. Kaczowski M. Baldony Accordions. Retrieved from: [In English].
8. The Petosa Story. Retrieved from: <http://www.petosa.com/about/> [In English].